

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ

Затверджую

Перший проректор

А. М. Фесенко _____
“ ____ ” _____ 2003 р.

Навчальна програма дисципліни
“Економічна діагностика”

для напряму підготовки:

70501 – “Економіка і підприємництво”

спеціальності “Економіка підприємства”

кваліфікаційний рівень - спеціаліст

Ухвалено методичною
комісією
економіко-гуманітарного
факультету
Протокол №
від _____
Голова МК

Програму рекомендовано
Економіки промисловості
Протокол №
від _____
Завідувач кафедри
Економіки промисловості

В. С. Рижикое

Краматорськ 2003 р.

I ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Дисципліна “Економічна діагностика” відноситься до циклу дисциплін природничо-наукової профільно-економічної підготовки спеціалістів - 7.050.107 “Економіка підприємства”.

Учбова дисципліна “Економічна діагностика діяльності підприємства” покликана саме сприяти формуванню навичок подолання дестабілізуючих факторів і деструктивних процесів на підприємстві за допомогою аналізу його фінансового стану та результатів виробничо-господарської діяльності.

Таким чином, ціль дисципліни полягає, по перше, в наданні майбутнім спеціалістам знань з теоретичних і практичних аспектів оцінки фінансово-економічної діяльності сучасного підприємства. По друге, вона націлена не тільки на оволодіння технологією поглибленої аналітичної оцінки стану підприємства, але й передбачає розробку організаційно-економічних заходів що до покращення чи стабілізації відстежених результатів господарювання. По третє, дисципліна передбачає оцінку впровадження запропонованих заходів і контроль за фінансово-економічним станом підприємства.

Курс економічної діагностики закладає базу аналітичного мислення майбутнього фахівця з економічного напрямку, на конкретних прикладах демонструє застосування методичних прийомів діагностики ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів в умовах сучасних комп'ютерних технологій опрацювання звітності підприємств в обліку і управлінні.

Вивчення та практичне застосування економічної діагностики базується на основі знань провідних тем, викладених у курсах теоретичних і загальноекономічних профільюючих дисциплін:

Дисципліни гуманітарно-економічного циклу	Дисципліни природничо-наукового циклу	Дисципліни циклу професійної і практичної підготовки
Філософія Логіка	Макроекономіка Мікроекономіка Математика для економістів: Статистика Економіка підприємства Маркетинг Бухгалтерський облік і аудит Економічна діагностика	Організація виробництва Планування діяльності підприємства.

Дисципліна є одною з основних при підготовці спеціалістів з фаху “Економіка підприємства”.

Вивчення дисципліни “Економічна діагностика” здійснюється за такою структурно-логічною схемою надання матеріалу:

Економічна діагностика		
Основи теорії діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства	Експрес-діагностика	Поглиблена діагностика

Головною метою викладення дисципліни є формування навичок реалізації комплексного підходу до аналітичної оцінки економічної і фінансової діяльності сучасного підприємства за умов експрес та поглибленої діагностики.

Основним завданням курсу є системна оцінка результативності господарської діяльності за кілька періодів, виявлення факторів, які позитивно чи негативно вплинули на неї, а також визначення реальної фінансової стійкості підприємства в цілому чи окремих аспектів його платоспроможності, кредитоспроможності, інноваційної привабливості, тощо.

В результаті вивчення дисципліни „Економічна діагностика” фахівець повинен знати:

- основні методи і підходи економічної діагностики, тобто її інструментарію:
- методику опрацювання бухгалтерської звітності для цілей економічної діагностики:
- основи оцінки конкурентного середовища і конкурентоспроможності підприємства:
- рівні та співвідношення граничних значень показників діяльності підприємства, що обумовлюють фінансову стійкість і платоспроможність підприємства:
- сутність діагностики формування, розподілу і використання ресурсів підприємства і перед усім його фінансів для зростання прибутку і капіталу:
- методи оцінки кредитоспроможності сучасного підприємства за умов припустимого рівню ризику:
- сутність визначення рейтингу підприємства:
- положення діагностики рівню економічної культури і безпеки підприємства.

Фахівець повинен вміти:

- агрегувати бухгалтерсько-фінансову звітність підприємства:
- бути спроможним логічно відновити господарські операції відображені у звітності та запропонувати заходи щодо покращення стану підприємства у майбутніх періодах його діяльності:
- дослідити зовнішні і внутрішні чинники фінансової стійкості вивчаємого підприємства:
- виконати комплексну діагностику фінансово-економічної діяльності підприємства:
- запропонувати рекомендації по удосконаленню господарського механізму, підвищенню ефективності його функціонування:
- впровадити технології контролю за фінансово-економічним станом підприємства:

- володіти всіма основними методами і методиками економічної діагностики з використання ПЕОМ.

II РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ФОРМАМИ НАВЧАННЯ

Форма навчання	Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять								Семестр. атест
			Лекц.	Практин.	Семін.	Лаб.раб.	Комп'ютерн. практ	Контр. Раб.	СРС		
									Всього	У тому числі на викон. ІРС	
Денна	9	108	30	15				6	63	10	Іспит
Денна	10	45		15					30	30	диф. зал.
Денна прискорена	10 а, б	108	20	10				6	78	10	Іспит
Денна прискорена	10 б	45		15					30	30	диф. зал.
Денно-заочна	9	108	10	10					88	88	Іспит
Денно-заочна	10	45		15					30	30	диф. зал.
Післядипломна	4	108	8	6					94	94	Іспит
Заочна	10	108	12	16					80	80	Іспит
Заочна	11	45		15					30	30	диф. зал.
Заочна прискорена	11	108	12	12					84	84	Іспит
Заочна прискорена	12	45		15					30	30	диф. зал

III ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

III.1 ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Розділ 1. Основи теорії економічної діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства.

Тема 1.1 Теоретичні і методологічні основи діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства.

Поняття, сутність та види економічної діагностики діяльності суб'єктів господарювання. Система діагностики. Основні підходи до читання фінансових звітів підприємств. Загальні принципи діагностики. Класифікація факторів для побудови системи етіологічної діагностики. Інструментарій діагностики. Оцінка

фінансової стійкості суб'єктів, як прикладної основи діагностики економіко-фінансової діяльності конкретного підприємства.

Тема 1.2 Комплексні цільові системи діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства.

Основні типи моделей для діагностики економіко-фінансового стану підприємства. Аналіз за моделями Du Pont та ZVEI. Аналіз за фінансовими коефіцієнтами (R-аналіз). Методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Методичні підходи щодо виявлення ознак неплатоспроможності та банкрутства підприємств. Схема діагностики економіко-фінансового стану підприємства, що підлягають приватизації. Система показників комплексної діагностики та технологія їх розрахунку і оцінки.

Тема 1.3 Інформаційна база економічної діагностики діяльності підприємства.

Основні фінансові звіти підприємства, що використовуються у економічній діагностиці. Загальна характеристика джерел інформації про активи, зобов'язання та власний капітал. Основні терміни балансу та звіту про фінансові результати підприємства, що використовуються в діагностиці. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики.

Розділ 2. Експрес-діагностика фінансово-економічної діяльності підприємства

Тема 2.1 Аналіз динаміки валюти балансу та його структури.

Оцінка ефективності функціонування підприємств за наявністю, розміщенням та джерелами формування активів підприємства. Дослідження структури капіталу і його основні завдання. Аналіз динаміки валюти балансу підприємства та його структури. Аналіз динаміки структури джерел капіталу. Оцінка підсумків аналізу після завершення діагностики динаміки і структури сукупних активів і сукупних пасивів підприємства.

Тема 2.2 Дослідження структури матеріальних та нематеріальних активів підприємства.

Визначення загальних пропорцій імобілізації капіталу підприємства в його майні. Резерви оптимізації структури активів. Групування капіталу підприємства за характером участі у виробництві для цілей діагностики. Оцінка структури основних фондів підприємства. Дослідження змін структури оборотних активів. Оцінка співвідношення монетарних активів і монетарних пасивів. Діагностика незавершеного будівництва і об'єктів соціально-культурного побуту. Схема втілення потенційних витрат у активах підприємства та потенційних доходів у його пасивах.

Тема 2.3 Аналіз джерел фінансового забезпечення поточної діяльності підприємства.

Загальна структура фінансових ресурсів підприємства. Оцінка співвідношення між статтями активу та пасиву балансу. Аналіз джерел власних коштів: система показників та технологія їх розрахунку. Основна умова фінансової стійкості суб'єкту господарювання.

Тема 2.4 Аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції.

Вивчення обсягу, асортименту структури виробництва та реалізації продукції. Рівня її якості, основних факторів впливу на результати діяльності. Виявлення

внутрішньогосподарських резервів. Джерела інформації для даного аналізу. Оцінка динаміки виробництва і реалізації продукції у порівняльних цінах. Вивчення складових асортиментної політики підприємства. Основні внутрішньосистемні чинники, що визначають обсяги виробництва та реалізації. Діагностика рентабельності виробництва та реалізації продукції.

Тема 2.5 Діагностика ринкового та екологічного середовища підприємства.

Вивчення ринкового середовища підприємства. Урахування господарських ризиків та причин їх виникнення. Оцінка забезпеченості виробництва продукції угодами. Аналіз динаміки залишків готової продукції. Розробка варіантів заходів для підвищення ефективності діяльності підприємства. Дослідження виконання підприємством вимог екологічного законодавства. Оцінка наявності, стану та використання очисних споруд.

Тема 2.6 Гармонізація результатів експрес-діагностики та визначення зон подальшого аналізу.

Комплексна оцінка на основі попередньо розрахованих показників ефективності фінансово – економічної діяльності та визначення зон, що потребують дальшого ґрунтовнішого аналізу. Зведена оцінка показників експрес – діагностики економіко – фінансової діяльності підприємства: визначаються темпи зростання або зменшення, що орієнтує щодо прогнозу за кожним показником.

Розділ 3. Методологія поглибленої діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства.

Тема 3.1 Оцінка стану та ефективності використання основних фондів.

Вивчення вартості, складу, структури і технічного стану основних фондів. Джерела інформації для цієї оцінки. Оцінка складу і структури активної частини основних фондів підприємства. Дослідження змінень амортизаційних відчислень з урахуванням методу розрахунку амортизації основних фондів підприємства. Діагностика економічних наслідків. Перегляду методу амортизації та строку експлуатації.

Тема 3.2 Аналіз структури та ефективності використання оборотних коштів підприємства.

Оцінка обсягу, структури та ефективності використання оборотних коштів. Методичні підходи розрахунку і оцінки оборотності оборотних коштів. Аналіз стану виробничих запасів підприємства і оцінка періоду їх обороту. Аналіз і оцінка залишків незавершеного виробництва. Оцінка динаміки, структури і давності дебіторської заборгованості. Вивчення динаміки залишків грошових коштів підприємства.

Тема 3.3 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства.

Оцінка забезпеченості підприємства трудовими ресурсами і раціональності їх використання. Дослідження змін показників плинності кадрів і продуктивності праці. Інформаційна база аналізу (за звітами 1-ПВ, 3-ПВ). Аналіз використання робочого часу. Оцінка відповідності кваліфікації робітників складності виконуваних ними робіт. Аналіз впливу провідних факторів на фонд робочого часу. Вивчення формування та використання фонду оплати праці (за формою № 1-ПВ статистичної звітності). Виявлення заборгованості за заробітною платою на підставі даних

форми № 1-ПВ(заборгованість). Резерви підвищення ефективності використання трудових резервів.

Тема 3.4 Дослідження рівня та структури витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Вивчення динаміки витрат підприємства. Показники собівартості продукції підприємства та їх оцінка. Вивчення кошторису виробництва. Діагностики величини витрат на виробництво продукції та кількісне визначення факторних впливів на них. Основні напрямки зниження собівартості продукції.

Тема 3.5 Аналіз рівня організації виробництва та дослідження організаційної структури управління підприємством.

Оцінка рівню організації виробництва (виробничої структури) та аналіз організаційної структури управління підприємством. Система показників оцінки ефективності організаційної структури підприємства. Основні напрямки вдосконалення організації виробництва.

Тема 3.6 Аналіз формування та напрямків використання прибутку підприємства.

Джерела формування прибутку підприємства. Аналіз формування прибутку підприємства. Оцінка виконання планів по реалізації продукції та отримання прибутку. Вивчення внутрішніх і зовнішніх факторів формування прибутку. Оцінка можливостей підприємства щодо резервів збільшення прибутку та підвищення рентабельності. Резерви збільшення фінансових результатів діяльності підприємства. Система показників рентабельності і їх оцінка. Оцінка напрямків використання прибутку.

Тема 3.7 Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.

Аналіз рівню та якості платоспроможності підприємства. Оцінка ліквідності балансу підприємства. Система показників для діагностики поточної ліквідності підприємства. Технологія розрахунку і оцінки кредитоспроможності підприємства. Діагностика за рівнем чистого оборотного капіталу з урахуванням суми сукупних активів і обсягу реалізації. Інтерпретація показників ліквідності в динаміці (за методикою Credit-Men).

Тема 3.8 Діагностика ризику банкрутства суб'єкта господарювання.

Система факторів, за якою можна діагностувати банкрутство підприємства. Методи оцінки банкрутства підприємства. Інтегральні моделі оцінки ймовірності банкрутства підприємства.

Тема 3.9 Діагностика рівня економічної безпеки підприємства.

Вивчення рівню економічної безпеки. Дослідження факторів, що обумовлюють рівень економічної безпеки. Традиційна система забезпечення економічної безпеки підприємства. Три концептуальні групи методів оцінки економічної безпеки. Види ризиків за умов оцінки економічної безпеки. Інтегральна оцінка рівня економічної безпеки.

Тема 3.10 Визначення і оцінка інтегральної ефективності діяльності підприємства.

Причинно-наслідкові зв'язки змінення ефективності функціонування підприємства. Система критеріїв оцінки ефективності діяльності підприємства. Класифікація показників вимірювання рівню ефективності діяльності підприємства.

Напрямки реалізації на практиці методичних підходів збільшення ефективності функціонування підприємства.

III.2 КУРС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ДІАГНОСТИКИ ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 1.2 Комплексні цільові системи діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства.

Практичне заняття на тему: «Основні типи моделей економічної діагностики».

Основні питання для пояснення за темою:

Основні типи моделей діагностики: дескриптивні, предикативні, нормативні та їх призначення. Схема аналізу за моделями Du Pont і ZVEI. Виявлення взаємозв'язків між прибутком на інвестований капітал, оборотністю активів, чистим доходом підприємства та структурою капіталу.

Розв'язання задач складається з 3-х завдань:

- визначити тип запропонованих діагностичних моделей;
- навести показники моделей Du Pont і ZVEI;
- навести коефіцієнти ефективності розподілу прибутку підприємства.

Тема 1.3 Інформаційна база для діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

Практичне заняття на тему: „Бухгалтерський облік як джерело інформації для діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства”.

Основні питання для пояснення за темою:

Основні фінансові звіти підприємства. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства. Основні аналітичні методи та прийоми економічної діагностики.

Розв'язання задач на тему:

1. Агрегування балансу та діагностика на базі його вертикального та горизонтального аналізу.
2. Оцінка структурних змін за основними аналітичними блоками балансу та їх складовими.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПРЕС-ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 2.1 Аналіз динаміки валюти балансу підприємства та оцінка його структурних змін.

Практичне заняття на тему: „Технологія проведення діагностики економіко-фінансової діяльності сучасного підприємства”.

Основні питання для пояснення за темою:

1. Основні умови функціонування підприємства.
2. Оцінка структури майна підприємства.
3. Джерела капіталу підприємства
4. Напрямки подальшого аналізу ефективності використання капіталу підприємства та зміцнення його фінансової стійкості..

Розв'язання задач полягає в розрахунку і оцінці :

1. Показників структури капіталу підприємства.
2. Групування розділів активу та пасиву балансу.
3. Зміни розміру оборотних активів підприємства та їх складових.
4. Зміни у розмірі позикового капіталу підприємства.

Тема 2.2 Дослідження структури матеріальних і нематеріальних активів підприємства.

Практичне заняття на тему: „Діагностика за загальними пропорціями імобілізації капіталу підприємства в його майні”.

Основні питання для пояснення за темою:

1. Інформаційна база діагностики.
2. Структура капіталу підприємства за характером участі у виробництві.
3. Аналіз структури необоротних та оборотних активів підприємства.

Розв'язання задач на тему:

1. Аналіз структури активів.
2. Аналіз структури і динаміки необоротних активів.
3. Аналіз структури і динаміки оборотних активів.

Тема 2.3 Аналіз джерел фінансового забезпечення поточної діяльності підприємства.

Практичне заняття на тему: „Визначення джерел фінансування поточної діяльності підприємства”.

Основні питання для пояснення за темою:

1. Загальна структура фінансових ресурсів підприємства.
2. Взаємозв'язок активів та пасивів підприємства.
3. Технологія розрахунку показників для аналізу джерел фінансування підприємства.

Розв'язання задач на тему:

1. Оцінка структури фінансових ресурсів підприємства.
2. Оцінка показників джерел фінансування підприємства.
3. Діагностика виконання основних умов фінансової стійкості підприємства.

Тема 2.6 Гармонізація результатів експрес-діагностики та визначення зон подальшого аналізу.

Практичне заняття на тему: „Комплексна оцінка показників експрес-діагностики економіко-фінансової діяльності”.

Основні питання для пояснення за темою:

1. Комплексна оцінка на основі попередньо розрахованих показників ефективності економіко-фінансової діяльності.

2. Визначення зон, що потребують дальшого ґрунтовнішого аналізу.

Розв'язання задач на тему:

1. Оцінка динаміки показників експрес-діагностики.

2. Взаємозв'язки між показниками експрес-діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ПОГЛИБЛЕНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.

Тема 3.6 Аналіз формування та напрямків використання прибутку підприємства.

Практичне заняття на тему: „Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства”.

Основні питання для пояснення за темою:

1. Оцінка виконання планів реалізації продукції та отримання прибутку.

2. Визначення внутрішніх і зовнішніх факторів формування прибутку підприємства.

3. Оцінка резервів збільшення прибутку та підвищення рівня рентабельності.

Розв'язання задач на тему:

1. Аналіз доходів і витрат підприємства та оцінка динаміки фінансових результатів.

2. Факторний аналіз валового прибутку.

3. Факторний аналіз рентабельності підприємства.

Тема 3.7 Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.

Практичне заняття на тему: „Оцінка рівню платоспроможності підприємства та впливу факторів, що її обумовлюють”.

Основні питання для пояснення за темою:

1. Ліквідність підприємства та система показників її оцінки.

2. Діагностика ліквідності балансу.

3. Оцінка платоспроможності та кредитоспроможності

4. Інтегральна оцінка платоспроможності підприємства за методикою Credit-Men.

Розв'язання задач на тему „аналіз ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності”.

IV ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

РЕФЕРАТИ

Ціль виконання рефератів: надання студенту можливості самостійного поглибленого вивчення окремих розділів теорії курсу “Економічна діагностика” та самостійна проработка основних та періодичних видань літератури.

Термін виконання: протягом семестру

Умови виконання.

- 1) Самостійне бажання студента написати реферат за однією з наданих тем;
- 2) Надання при необхідності консультацій лектором та асистентом при виконанні рефератів;
- 3) Використання при написанні реферату не тільки учбової література, але й наукових та періодичних видань останніх років;
- 4) Написання реферату за загальнопоширеною схемою реферативних видань.

Критерії оцінки рефератів.

За виконаний і оформлений у вигляді брошури (формат А4) із відповідним титульним листом реферат виставляються від 4 до 10 балів.

9-10 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, наданий список літературних джерел, існують посилки у тексті на літературні джерела, виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також є план реферату.

7-8 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, але є припустимі неточності або помилки смислового характеру при написанні реферату, або не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела.

4-6 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита частково, не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела, не виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також немає плану реферату.

Якщо тема не розкрита, реферат оцінюється в 0 балів.

КУРСОВА РОБОТА

Курсова робота з економічної діагностики передбачена навчальним планом для студентів рівня підготовки „спеціаліст” за спеціальністю 7.050107 “Економіка підприємства”. Це важливий етап оволодіння методикою вивчення діяльності підприємств різних форм власності.

Мета підготовки курсової роботи – набування студентами навичок самостійного виконання аналітичних досліджень з питань оцінки ефективності економіко-фінансової діяльності підприємства, збирання необхідної для цього економічної інформації, її належної обробки та оформлення результатів

дослідження. Завданням курсової роботи є виконання аналітичного дослідження для одержання економічної інформації при прийнятті певного управлінського рішення, а саме: з'ясування економічної сутності об'єкта дослідження, визначення проблем, пов'язаних зі збиранням та обробкою відповідної економічної інформації, проведення економічної діагностики, формування та оцінювання її наслідків.

Курсову роботу з економічної діагностики передбачається виконувати за загальною темою (по варіантах) на матеріалах конкретного підприємства з формуванням додатка до роботи (форм чинної звітності, використовуваних при виконанні курсової роботи), що найбільшою мірою вимагає від студента самостійності при її виконанні.

Курсова робота виконується за таким планом:

- вступ (розкривається мета курсової роботи, дається коротка характеристика об'єкта дослідження та економічної інформації, використовуваної при виконанні роботи);
- теоретична частина (розділ 1) розглядає теоретичні положення, які характеризують об'єкт дослідження;
- методична частина (розділ 2) розкриває методику аналізу об'єкта дослідження щодо теми курсової роботи;
- аналітична частина (розділ 3) присвячується проведенню економічного дослідження з теми курсової роботи за даними економічної інформації, яка наводиться в додатку;
- висновки (формулюються результати діагностики та пропозиції з питань підвищення ефективності економіко-фінансової діяльності підприємства).

Крім того, курсова робота має вступну частину, яка включає: титульний лист, анотацію, зміст.

Обсяг курсової роботи – 30-40 стандартних сторінок.

Критерії оцінки курсової роботи.

Оцінка “*відмінно*”(5балів) виставляється тоді, коли в курсовій роботі розкриті теоретичні підходи щодо об'єкту дослідження, представлена методика виконання аналізу за відповідною темою, виконано аналіз в повному обсязі за наведеною методикою. Аналіз містить коментарії розрахункових показників, сформовані висновки щодо кожного етапу аналізу, узагальнені резерви підвищення ефективності виробництва. При захисті курсової роботи студент грамотно коментує проведені теоретичні, методичні та аналітичні дослідження, розкриває суть наведених показників, демонструє уміння самостійно приймати нетрадиційні рішення, робити висновки і узагальнення.

Оцінка “*добре*”(4 бала) виставляється, коли знання студента взагалі задовольняють ті самі вимоги, що й до оцінки “*відмінно*”, але при захисті курсової роботи у відповідях допускає незначних помилок, які суттєво не впливають на підсумковий результат.

Оцінка “*задовільно*”(3 бала), виставляється якщо студент в основному виконав курсову роботу з урахуванням вимог щодо структури роботи, але висновки до розрахунків виконані не в повному обсязі, не просліджуються чіткі напрямки пошуку підвищення ефективності виробництва. При захисті курсової роботи студент не досить глибоко володіє матеріалом, його знання мають розрізнений.

фрагментарний характер, припускається помилок, які можна легко виправити і які не будуть мати важких наслідків в практичній роботі підприємства.

Оцінка “незадовільно” (2 бала) – відсутня.

V КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Ціль контрольних робіт полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань, набутих студентом у процесі вивчення курсу, виробленні уміння самостійно працювати з навчальною спеціалізованою літературою, робити узагальнення та висновки.

З курсу “Економічна діагностика” проводяться теоретичні опитування з метою перевірки теоретичних знань з основних розділів курсу, а також контрольні роботи з метою поглиблення теоретичних знань і їх використання для розв’язання конкретних задач.

Зміст теоретичних опитувань охоплює наступні питання.

Теоретичне опитування з розділу 1. Передбачає теоретичне опитування з теорії економічної діагностики.

Теоретичне опитування з розділу 2. Передбачає теоретичне опитування з розділу експрес-діагностики фінансового стану підприємства.

Теоретичне опитування з розділу 3. Передбачає теоретичне опитування з розділу поглибленої діагностики фінансово-економічного стану підприємства.

Ціль модульних контрольних робіт (МКР) спрямована на виявлення творчих можливостей майбутніх спеціалістів, здатності їх вирішувати виробничі ситуації, використовуючи набуті знання та вміння проводити економічну діагностику підприємства.

Модульні контрольні роботи проводяться за тематикою розділів 1, 2, 3.

МКР містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина представлена двома питаннями і двома тестами, які відображають основні теми дисципліни.

Практична частина МКР включає 2 різнопланові задачі, рішення яких визначає рівень надбаних навичок у практичній реалізації методології економічної діагностики.

На заключному етапі викладання дисципліни “Економічна діагностика” проводиться колоквіум. Колоквіум являє собою усне опитування, на протязі якого студент отримує білет з шістьма запитаннями в межах курсу “Економічна діагностика”.

КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Ціль контрольної роботи полягає в закріпленні та поглибленні теоретичних знань, набутих студентом у процесі вивчення курсу, виробленні уміння самостійно працювати з навчальною спеціалізованою літературою, робити узагальнення та висновки.

Контрольна робота складається з двох частин: теоретичної та практичної.

Теоретична частина включає два питання і п'ять тестів із запропонованими варіантами відповідей, з яких потрібно вибрати вірні. Зміст теоретичних питань повинен бути розкритий у відповідності з сучасним розвитком економічної науки. Відповіді на розрахунково-аналітичні тести необхідно обґрунтувати. Практична частина контрольної роботи складається з трьох задач, рішення яких визначає рівень надбаних навичок у практичній реалізації методології економічної діагностики. При вирішенні задач необхідно навести розрахункові формули, виконати рішення і зробити висновки по результатам виконаного аналізу.

Контрольну роботу рецензує викладач кафедри “Економіка промисловості”. Якщо рецензія позитивна, робота допускається до захисту. Робота зараховується тільки за результатами співбесіди її автора з викладачем. Студент отримує допуск до іспиту з дисципліни “Економічна діагностика” тільки за умови захисту контрольної роботи.

ІСПИТ

Здійснюється після повного закінчення теоретичного і практичного вивчення курсу „Економічна діагностика”.

Ціль складання іспиту – оцінити остаточний рівень закріплення наданих знань у студента з проведення діагностики економіко-фінансової діяльності підприємства.

Екзаменаційний білет до іспиту повинен складатися з 2-х частин: теоретичної і практичної. Всі завдання у білетах за варіантами повинні мати однакову структуру і відрізнятися тільки сутністю самого завдання.

Термін складання іспиту – 3 години академічного часу.

Студенти, що складають іспит за курсом “Економічна діагностика” за витягнутим самостійно білетом, оцінюються за 5-ти бальною шкалою.

При цьому оцінка “*відмінно*”(5 балів) виставляється тоді, коли студент дає вірні відповіді на теоретичні і практичні завдання білету, показує не тільки глибокі теоретичні знання та практичні навички, а й уміння самостійно приймати нетрадиційні рішення, робити висновки і узагальнення.

Оцінка “*добре*”(4 бала) виставляється, коли знання студента взагалі задовольняють ті самі вимоги, що й до оцінки “*відмінно*” , але допускається незначних помилок, які суттєво не впливають на підсумковий результат.

Оцінка “*задовільно*”(3 бала), виставляється якщо студент в основному виконав роботу в обсязі наданого білету, але не досить глибоко володіє матеріалом. Його знання мають розрізнений, фрагментарний характер, припускається помилок, які можна легко виправити і які не будуть мати важких наслідків в практичній роботі підприємства.

Оцінка “незадовільно”(2 бали) виставляється тоді, коли студент не орієнтується в матеріалі, дає невірні відповіді, має слабкі теоретичні знання і практичні навички, приймає рішення які б могли привести до матеріальних збитків підприємства.

VI МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Застосування нових технологій навчання

При вивченні дисципліни “Економічна діагностика” дуже важливим фактором успішності навчання є використання активних методів навчання та прикладних комп’ютерних програм, які дозволяють значно прискорити планові розрахунки, а також зменшити імовірність виникнення помилок при розрахунках.

Практично всі задачі курсу “Економічна діагностика” можуть бути розраховані у програмі “EXEL”. Тому планується проведення практичних занять у комп’ютерних класах на основі програми “EXEL”.

VII НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Рекомендована література за курсом

1 Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 № 996-XIV (з пізнішими змінами і доповненнями) //Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.

2 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 „Баланс” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) //Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.

3 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 „Звіт про фінансові результати” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) //Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.

4 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 „Звіт про рух грошових коштів” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) //Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.

5 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 „Звіт про власний капітал” від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) //Спец. додаток „Нова бухгалтерія” до тижневика „Дебет-Кредит”. – 2000. - №1.

6 Ансофф И.Х. Стратегическое управление. – М.: Экономика, 1989.

7 Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом?

8 Бланк И.А. Управление прибылью. – К.: Ника-Центр, 1998.

9 Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 1998.

10 Ковалев В.В. Финансовый анализ. – М.: Финансы и статистика, 1995.

11 Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К.: Знання, 2000.

12 Коротков Э.М., Беляев А.А., Валовой Д.В. и др. Антикризисное управление: Учеб. пособие. – М.: Инфра –М, 2000.

13 Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – Мн.: Новое знание, 2002. – 704 с.

14 Швиданенко Г.О., Олексюк О.І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства. – К.:КНЕУ, 2002.-192с.

15 Економіко-фінансовий аналіз діяльності промислового підприємства: Учебний посібник / Т.Д. Костенко, В.А. Панков, В.С. Рижиков. – Краматорськ: ДДМА, 2001. – 97 с.

16 Экономико-финансовый анализ деятельности предприятия: Учеб. пособие / Т.Д. Костенко, В.А. Панков, В.С. Рыжиков. – Краматорск: ДГМА, 2002. – 126 с.

17 Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – К.: Ника – Центр, 1999. – 528 с.

18 Финансовый менеджмент. Теория и практика: Учебник / Под ред. Е.С. Стояновой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Перспектива, 1999. – 574 с.

19 Экономический анализ: Учебник / Под ред. Л.Т. Гиляровской.- 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 615 с.

Програму складено:
Ст. викладач

Т.Д. Костенко

Асистент

А.А. Герасимов